

Pesta 25 noemvre. (7 decemvre.)

Vs esî dominee'a. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 39.

Anulu IX, — 1873.

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni

Rentórcerea.

I.

Susu prin codrii fara sóre,
 Si prin holde roditórie,
 Cine trece ca din gandu,
 Cu-alu sêu murgu rapítu de ventu ?
 Trece-unu mandru voinicelu,
 Tineru, 'naltu si frumosielu,
 Unu ostasiu vitezu de frunte,
 Falnicu ca stejaru 'n munte.
 Calu-i negru, asudatu,
 Par' cà-i zmeu incalcatu !
 Preste vâi si preste munti,
 Preste riuri fara punti :
 Nici cà fuge, ci totu sbóra,
 Ca o pasere, usióra.

Cum n'a sborá celu ostasiu
 Cu murgutiú-i dragalasiu,
 Candu departe colo 'n tíera
 Patru ani decandu lasara
 P'o iubita dînisióra
 Dalba ca o lacrimióra ?...
 Dup' atátia ani de rele,
 Dup' atâte timpuri grele
 Cine scie, cine scie...
 Mai vedé-o-a inca via !?...

II.

Nópteá négra se lasara
 Preste munti, vâi si otara.

Susu la dealu si josu prin lunci
 Tóte dormu in visuri dulci :
 Numai celu ostasiu totu sbóra
 Cu murgutiú-i prin ogóra,
 Si-mi incepe a cantá,
 De toti codrii resuná :

„D'asiu fi dómne-o paserióra
 Decátu ventulu mai usióra :
 Duce-m'asiu intr'o clipita
 Pan' la mandr'a mea iubita.

„Sborá-i-asiu in gradinióra,
 Si i-asiu dice o doinisióra ;
 I-asiu cantá cu tonu cerescu :
 Cà de doru-i me topescu.

„Pune-m'asiu apoi in sboru,
 Unde ea dórme usioru,
 Si pe dalba fati'a sa
 Mii de sarutári i-asiu dá.

Si cum totu cantá cu gele,
 Lasandu dealuri si valcele :
 Éta cà 'ntr'o poenitia
 Se ivesce-o casulitia
 Mandra, dalba 'mpodobita
 De pomi verdi acoperita.
 Cum ostasiulu o diaresce
 Anim'a-i intinerece,

Sinu-i bate cu 'nfocare
Si linisce nu mai are.

„Murgule, murgutiulu meu!
(Dice catra calulu seu),
De-ai fugitu in fug'a mare,
Fugi acuma si mai tare!
Fugi, o fugi pe gandulu meu
Ca unu vulturu, ca unu zmeu,
Nici in laturi sè privesci,
Nici in locu sè te opresci:
Pana colo 'n poenitia
La cea dalba casulitia!“

Dar nici bine nu finesce,
Pana murgulu si pornesce.
Nu ca paserea cu doru,
Nici ca ventulu pré usioru:
Ci ca fulgeru luminatu
Trece ageru si 'nfocatu
Preste campu 'ntunecatu!
Nici in laturi nu privesce,
Nici in locu cà sè opresce:
Pan' la dalb'a casulitia
Colo josu in poenitia.

Ér ostasiulu voinicelu
Sare iute de pe elu,
Si ca fluturulu ce sbóra
Mandru, veselu se cobóra
La ferésta 'n gradinióra,
Florile se leganau
Si cu gele suspinau,
Dar elu nici cà le zariá,
Ci cantandu asié dícea:

„Frundiulica de sacara,
Esi lelitia pan' afara,
Sè culegemu dalbe flori
De cu séra pana 'n diori!

„Vino scumpa 'n gradinióra
Se-ti spunu dorulu ce m'omóra;
Vino, vina, cà te-acceptu
Sè-mi alini dorulu din peptu!

Dar in casa, ca 'nmormentu,
Par' cà tóte dormu visandu...
Numai florile 'n gradina
Plangu cu doru si totu suspina.

„O, dorite floricele!
Ce totu plangeti voi cu gele?
Spune-ti-mi scumpe mai bine
Unde i mandr'a de nu vine...

Unde-i a mea lelisióra
Scump'a vóstra sorióra?...“

„Ah, voinice, voinicele!
Cum n'omu plange noi cu gele,
Candu a nóstra dînisióra
Ca o pasere ce sbóra
Parasi asta campia
Si s'a dusu sè nu mai via?!...
De-candu tu te-ai dusu in tíera
A ta scumpa lelisióra
Nu mai avù óra lina,
Nu mai avù dí senina!

Totu mergea si ér veniá,
Si nimica nu dícea
Totu plangea si suspiná
Si nimicu n'o mangaiá;
Numai nóue ni spunea.
Ce dorere-o chinuiesce,
Si ce doru o mistuiesce.

Éta cà 'otr'o séra lina
Ea venise in gradina,
Printre noi se preamlá
Pe tóte ne sarutá
Si cu lacrimi ne udá.
„Scumpa, dalbe floricele
(Dîse-apoi cu tonu de gele).
Éta 'n urma trist'a óra
Sè me ducu in alta tíera!...
Éta ór'a multu doiósa,
Candu ve lasu sorori voióse!...
D'a veni candu-va cu doru
Alu meu angeru iubitoriu,
Spuneti-i in cantecu linu,
Cà departe d'a lui sinu
Me uscai eu ca o flóre
Ca unu crinu lipsitu de sóre!...
Spuneti-i cu vórbe dulci,
Cà departe, colo 'n lunci...
Unde curge 'ncetisioru
Unu riu limpedu sprintenioru
Fara doru, fara simtîre
In eterna amortîre
Dórme scump'a-i lelisióra
Sub o verde colinióra...

Ér din voi, o sorióre,
Intr'o dí de serbatóre,
Dîceti-i ca sè 'npletésca
O cununa feciorésca,
Si-acea dalba de cununa
Miediu de nópte si la luna,
Sè o duca si s'ó puna

Colo 'n lunc'a recorósa
Pe cruciti'a mea doiósa...

Remaneti dar fericite,
Flori placute, flori iubite!...
Remaneti cu Domnedieu,
Eu me duc cu dorulu meu!...

Astu-felu díse ea plangéndu
Lasandu-se 'ntre noi blandu;
Si versandu lacrimi amare
Se mutà in alta tíera,
Unde dórme 'n amortíre
Fara doru, fara simtíre..."

III.

Colo 'n lunc'a multu doiósa
Unde dormu sute de óse...
Unde curge 'ncetisioru
Unu riu limpedu sprintenioru:
Cine plange suspinandu,
Miediu de nópte p'unu mormentu?
Plange gelnicu si 'ntristatu
Celu ostasiu de toti lasatu!...
Lun'a dalba dintre stele
Totu la elu cautá cu gele,
Cum saruta de doiósu
Celu mormentu intunecosu,
Cum asiédia usiorelu
Pe crucitia langa elu
O frumósa cununióra
De crini dalbi si lacrimióra,
Apoi cade adencitu
Pe mormentulu in floritu,
Si 'ncátu tiene nóptea lina
Plange-amaru si totu suspina.

Cum n'a plange cu 'ntristare
Nóptea lunga, nóptea mare,
Candu sub verdea colinióra
Ca o rupta lacrimióra
Dórme totu ce-avea mai santu,
Si mai dragu p'acestu pamentu!?
Plange-va si va totu plange
Pana sinu-i se va frange!...

Ér atunci colo 'ntre stele
Mai uní-s'oru fara gele
Dóue animi simtitórie
Ce si-au fostu dragi pe sub sóre.

Petru Dulfu.

Valsulu pe ghiatia.

— Novela de C. Rudorf. —

(Urmare.)

Emmy facú indata la prim'a convenire a loru cea mai mare impressiune a supra lui.

Grati'a si frumseti'a ei lu-rapira, ba chiar intregerile si miclele insolintie ale ei i stau atátu de bine, încátu te poteai pucinu superá pe ea, dara nici decátu mania' seriosu.

Apoi stralucia, — candu se adresá catra nana-sa — din ochii ei mierii farmecatori, o radia a unei atátu de intime simtíri, încátu nu poteai sè te indoiesci nici unu momentu de bunetatea animei ei. Cu cátu simtírea, care impluse fiinti'a lui Löbau, devenia mai puternica, cu atátu i erá lui mai greu tonulu usioru si glu-metiu alu conversatiunii facia de fét'a iubita.

Cu câte-va zile inainte de acestu Silvestru-balu si-propuse a-si chiarificá relatiunea facia de Emmy. Löbau voi a vorbí intimu si seriosu cu dins'a, si in casulu déca va aflá-o aplecata — precum sperá — a duce lucrulu cátu de iute in deseversíre.

Emotiunatu pana in fundulu animei si plinu de nelinisece torturatória sosi Löbau in sér'a de Silvestru cu o óra inainte de inceputulu balului in D.

A vorbí despre lucruri indiferinte cu indiferinti nu-i erá cu potintia, curentulu lui celu d'antâiu in sér'a acést'a trebui sè ffa adre-satu catra Emmy.

Löbau se duse dara in o conditoría situa-ta vis-à-vis de localitatea balului, se asiedià in o afundíme de feréstra si cautà la carutiele cari sosiáu, tienendu intr'aceste inainte-si unu jurnal si dandu-si aerulu de a fi de totu perduto in numerulu celu mai nou alu acestui-a.

In fine sosi caruti'a consiliaresei, pe care indata o cunosch de pe caii cei suri si de pe larternele cele mari.

Ca o silphida grabi Emmy pe trépt'a libera in susu; Löbau si-parasi loculu si se duse si elu in localulu de balu. De abié se desfacú Emmy — sosindu in garderoba — din mantéu'a sa de iérna, intrà dómn'a de Restorfu si fét'a acesteia Laura, un'a dintre cele mai bune amice ale Emmei.

Copilele tinere se salutara cu o eschiamatiune de bucuría, apoi intarindu Laura cununa' de rose intunecóse in perulu Emmei i siopti:

— Togma acum veni unu anumitu cine-va cu miné dimpreuna pe trepte in susu!

— Nu știu, de cine vorbești! — i răspunse Emmy întorcându-și capuțiul — la parere, ca să usioreze ostenelele Laurei.

— Mica faciarnica, tu știi foarte bine, pe cine cugetu eu; Lőbau nu-ti e asié indiferent, precum voiesci tu a ne face să credem!

— Mie nu-mi e indiferent? — dăse Emmy iritata, — elu mi e tocmai asié de indiferent, ca tie Lordu „Merino!“

„Lordu Merino“ se numia în realitate Isidoru Erlangeru, și era unicul fiu alu celui mai avutu negociatoriu de lana din provincia. Isidoru se sustienă cu scopulu de a-si completa cunoscintiele industriale doi ani în Anglia, și întorcându-se în locul nasterii sale, era entusiasmata nu numai de tóte, ce a vediatu în acésta tíera, ci și imitá într'unu modu ridicolu manierele și modulu de vorbire alu angliloru. Fetele tinere, cu cari convenia adeseori într'unu cercu de lectura, lu-numira pentru acésta datina a sa în batjocura „Lordu Merino.“

Laura nu reflecta mai incolo la observatiunile Emmei; ambele copile si-ajutau imprumutatu a-si aduce în ordine toaletele devenite în disordine în carutia, apoi incepă Laura de nou:

— A buna sém'a va dantiá știutulu cu tine cotillonulu!

— Adeca déca voiu voi eu, Laura, flécurile vóstre incepă deja intru adeveru a me incomoditá; mai bine va fi, déca de acum înainte nu voiu mai dantiá cu dinsulu.

— Inse de te va rogá, trebuie să dantiezi cu elu, Emmy!

— Trebuie? Sum eu sclava dóra? Trebuie, ca noi fetele să ne simțim fericite totu-de-una, de câte-ori ne afla pe noi câte-unulu dintre acesti domni rigurosi ai creatiunii demne a dantiá cu dinsulu vre-unu galopu séu polca?

— Fete, sunteți în fine gat'a? A conversá aveti timpu destulu tóta sér'a în sal'a de balu! — dăse dómn'a de Restorfu, și damele parasira chil'á.

Chil'á de garde-robe se deschidea spre unu coridoru, și din acést'a intrai într'o anti-siambra angusta, din a carei dóue laturi conduceau câte-va trepte în sal'a de balu. Anti-siambr'a acést'a avea trei balcóne deschise spre sal'a de balu, cari ea logele în teatru — cedeau nu numai cea mai frumoasa privire peste spatiulu balului, ci dau totu-odata avangiuulu unei temperaturi moderate. Consiliarés'a se asiedia aici pe unu jetiu perinatu și predede

pe Emmy grigei dómnei de Restorfu, care conduse ambele fete în sala.

Emmy se aflá iritata, ce de altumintrele era unu ce de totu strainu naturelului ei; inse nu ti-ar fi potutu spune, că în contra cui e iritata. Sal'a era deja moderatu plina, în mijloculu ei stau arangierii și alti domni, între acestia și Lőbau.

La intrarea Emmei elu indata se apropiá de ea și dăse într'unu tonu cam alteratu și profundu:

— Este-mi iertatu domnisiór'a de Rohn, să te rogu la primul valsu?

— Ti-multiamescu, domnule Lőbau, sum deja angagiata, — raspunse Emmy într'unu tonu atátu de secu și respingétoriu, în care n'a mai vorbitu pan'acum cu junele. Ea ins'a-si se sparia dupa-ce i sborase cuvintele de pre budie; acceptá, ca Lőbau să o provóce la unu altu dantiu, care acum l'ar fi primitu, séu celu pucinu vre-unu cuventu de parere de reu, cu care să se póta intimá conversatiunea. Elu inse se aplecá tacându și se departa în directiunea esírei de a drépt'a, spre trepte.

Lui immediatu i urmá Isidoru Erlangeru, care asidere se rogá de primul valsu. A fi silita, să jóce cu Lord Merino! ast'a era pré aspra pedépsa!

Emmy totu-si se involi iute, ca să fia valsulu fatalu acordatu deja cui-va, și ca să nu tréca de mintinósa în ochii lui Lőbau.

Acum si-intórse capulu, ca să aiepte cu iubire nanei sale, candu cautatur'a-i se intelní cu a lui Lőbau, care în locu de a descinde pe trepte, stete loculu cāti-va pasi indepartatu de ea. Emmy se cutremurá sub cautatur'a lui; asié inca n'a cautatu ochiu a supra ei. Câte tóte se poteau cetí din cautatur'a acést'a! Cine i-ar fi potutu-o esplicá! Dar de ar mai cautá înc'odata în acesti ochi?

Ca unu copilu fricosu, caruia i se impare a fi vediatu cutare spiritulu și si-reculege totu curagiulu spre a mai priví spre acelu locu ingrozitoriu, asié si-intórse și Emmy capulu contra Lőbau.

Lőbau disparu.

— Óre cu cine va dantiá? — se întrebá pe sine Emmy.

Nu peste multu resunara tactele introducatórie a valsului și dómnu Isidoru Erlangeru veni dupa dantiatóri'a sa. Emmy era tacuta și Lord Merino trebui să pórté spesele conversatiunei. Elu enará despre petrecerea sa în Anglia, că era introdusu acolo la o familia de mare influentia, care a vediatu odata chiar

pe premieriulu — pe Disraeli — la sine, si cà dinsulu numai pucinu de n'a convenitu acolo cu acestu mare barbatu de statu. Apoi întrebà, cà cunósce Emmy „Coningsby“ de Disraeli si cà întielesu-a din dinsulu, cumca cei mai renumiti barbati ai presintelui sunt de origine israelita.

In fine se gatà valsulu. Løbau nul'a dantiatu. Emmy si-rogà dantiausiulu, sè o conduca in chil'á laterala la nana-sa. Dar de a vorbitu acést'a cu dinsulu? Dar de e acolo?

Emmy si-propuse a fi fórte amabila si a-i da lui primulu ordu in cotillonu. Consiliarés'a a vediutu pe Emmy dantiandu, si acést'a trebui sè-i refereze, caroru domni li-a apromisu celelalte dantiuri.

— Dar pe Løbau nu l'ai vediutu? — întrebà nan'a.

— Elu mi-a cerutu primulu valsu —

— Dar apoi —

— Eu i-am spusu, cà sum deja angagiata!

Dómn'a de Herbeck nu suspicióná nimicu, si Emmy nu peste multu éra-si disparù între dantiatori. Mai urmara trei dantiuri si finea o facù cotillonulu. Løbau nu dantiá, — de siguru a parasitu — precum se vede — localitatea de balu deja înainte de a se incepe valsulu.

Emmy se încercá a-si ascunde neliniscea si-indispușetiunea, cari o apucara, sub masc'a unei vioitiuni fortiate, ce i cadiù de ce in ce mai greu si o facù in fine de totu trista. Acest'a a fostu dara balulu, de la care asceptase atâte placeri?

Nici una dama n'a obtienutu atâte cununi, nici un'a nu fu asié adese alésa ca dins'a. Emmy avù cei mai buni dantiatori; amicele ei conversau voióse cu dins'a. Nan'a aierá fericita favoritei sale — — — — in se ce s'a facutu Løbau?

La média-nópte resunara dóue-spre-diece loviture surde in sala; se suflà tusiu si totu insulu grabi spre amicululu si cunoscutulu seu a-lu feliçitá in anulu nou. Emmy stá ca o mica regina in mijloculu unei multími de domni si dómne, cari aduceau rapitórei si vialei copile cele mai cordiale oftári de fericire. Si ea érá asié de totu fara voia!

Dómn'a de Herbeck si unele familie inpretenite remasera la cina. Erá la dóue óre diminéti'a, candu suira nan'a cu Emmy in carutia spre a se rentorná.

Lun'a plina stá luminandu pe ceriu; nenumerate stele scilipiau pe firmamentulu adan-

cu albastru. O bruma fina in frumsetiase crengele si ramurile arboriloru cu totu felulu de frundie si flori fantastice, cari straluciau magicu in lumin'a pompósa a lunei. Pace adanca domniá peste plaiu; nici o adfáre de ventu nu se miscá; nu audiai altu-ce-va decâtu durdaitur'a rótelorulu carutiei, ce inaintá rapede.

Emmy érá ostenita — asié dise celu pucinu nanei, — si ambele dame se lasara tacénde in perinele moi ale carutiei. Éra si-redicà Emmy caputiulu, candu se apropiase de Curtea-Charlottei. Toti locuitorii edificiuului mare se pareau a fi adanciti in odihn'a nopturna, numai chiliele lui Løbau din etagiulu primu erau inca luminate.

Unu suspinu greu esê din peptulu tinerei fete. Cu câtiva pasi trecuse deja de la cas'a domnéscá, candu de odata strabate o lucróre minunata prin ferestrele carutiei. Aspetulu, ce li se oferiá ambelorulu dame, érá intru adeveru miticu, inse le asceptá inca o surprindere si mai mare, nevisata.

Immediatu inaintea siurei celei mari a bunului se estindea unu lacutiulu, in giurulu caruia înainte de acést'a cu trei ani Løbau lasà la sfatulu inspectorulu sè se implante frasinu. —

Pe arborii acoperiti cu cristale scilipitórie de ghiatia erau acum acatiate lampione bogatu ornate si de diferite colori, a caroru lumina scilipitória de acordu cu radiele lunei luciau feericu pe suprafaci'a neteda ca oglind'a a lacului.

Candu sosi caruti'a consiliaresei vis-à-vis de lacu, o vóce energica striga cocferiului unu „stai“ poternicu, caii se oprescu, usiti'a se deschide si — Løbau stà la scaritia.

— Marita dómna, — dise elu aplecandu-se respectuosu inaintea consiliaresei, — fia-mi iertatu a-ti oftá unu anu nou fericitu!

Uimit'a dama, tredíta cá din somnu, i respunse nisce cuvinte multiamitórie.

Løbau dede acum unu semnu si din usi'a deschisa a siurei resunà melod'á unui valsu placutu, executata ele o capela mica.

— Domnisióra de Rohr, — se întórse acum Løbau cu curtoasá catra Emmy, — fi mi va iertatu, sè te rogu acuma de primulu valsu?

— Domnule Løbau, — dise dómn'a de Herbeck, — ce are sè insemneze provocarea acést'a curiósá?

— Marita dómna, eri sér'a mi fu sórtea

asié de vitrega, încâtu domnisiór'a nepóta, nu potù dantiá cu mine valsulu antáiu, pentru care o rogasem. Am firm'a sperantia, cà acuma nu me voiu rogá indesiertu.

— Domnule Löbau, ast'a nu póte fi altuce-va decâtu o gluma, si eu nu aflu timpulu bine acomodatú spre asié ce-va.

— Marita dómna, eu mi-am datú cuventulu, cà domnisiór'a de Rohr va dantiá unu valsú cu mine înainte de a fi pasitu peste pragulu casei sale, si eu pan'acuma totu-de-una am si dusu in deplinire, ce mi-am propusu astu-felu. Music'a si luminarea nu lipsescu, éra lacutiulu e ca celu mai frumosu parchetu alu unei sale de balu; nóptea e de minune blanda, éra între spatiulu scurtu pana la suprafaci'a ghiatiei acoperitu cu tapete. Domnisióra de Rohr te rogu repetítu la valsú!

— Iubita nana, — dîse Emmy, — eu nu mi-asiu poté iertá nici odata, déca prin refusa-rea mea te-asiu espune numai unu minutu mai multu aerului aspru alu noptii. Domnule Löbau, voiu urmá provocárii dtale.

Cu cea mai mare curtoasía ajutá Löbau tinerei fete din carutia, inchise usíti'a si conduse pe Emmy peste tapetele intinse la locul improvisatu spre dantiare.

Emmy erá imbracata, ca si candu plecase de a casa; Löbau portá unu paletotu si o ca-ciula turtita de venatu.

Cu braciú tare tienea elu fét'a pe supra-faci'a neteda ca oglind'a; la acórdele valsului Straussianu „viéti'a unu dantiu“ si la lucirea steleloru, cari sclipiau pomposu pe firmamentu, dantiara dinsii de dóue ori in giurulu lacului micu.

Candu si-asiediá Emmy piciorulu éra-si pe tapete, dîse Löbau:

— Domnisióra, dandú espresiune multiamitei mele adance, mi-dau totu-odata onórea a me recumenda dtale; eu plecu cu trenulu de diminétia spre resiedintia.

— A buna séma o caletoría de petrecere, domnule Löbau?

— Ba, domnisióra, eu voiu sè remanu pentru totu-de-una in resiedintia.

— Ah —

— Ce s'a intemplatú, domnisióra?

— Pasfi reu si mi-vatemai piciorulu.

— Radîma-te, domnisióra, mai tare pe bratiulu meu!

— Trebuie sè me oprescu pucintelu! domnule Löbau; am de a vorbí cu dta, înainte de ce ai plecá.

— Abié va fi cu potintia, domnisióra!

Trenulu pléca la siepte óre si eu am inca una-alta de a aduce in ordine.

— Nu potú sè lasu pe nan'a a me asceptá si mai multu, inse eu ti-repetu, cà asiu dorí sè vorbescu inca cu dta, înainte de ai parasí Curtea-Charlottei. Ací e sialulu meu —

Emmy desfacù sialulu ei rosiu, pe care lu-invertise pe langa sine si lu-lasá, sè cada.

— Incaleca pe unu calu, dí servitoriloru nostri, cà mi l'ai aflatu si voiesci a mi-lu predá in persóna!

— Voiu esecutá numai decâtu acestu mandatu alu dtale, domnisióra!

Tacèndu facura ambii pucinii pasi pana la carutia, in care apoi si-redicá Löbau dantiusi'a. Dup'aceea se concediá de la consilia-rés'a, ca si cum nu s'ar fi intemplatú nimicu extraordinariu.

(Finea va urmá.)

S. Seclesianu.

Esilatulu.

Négra-i nóptea fara luna
Si fara de nici o stea
Fara nici o óra buna
Négra-i si viétia mea!

Esilatu fara crutiare
De pe sinulu ce-lu iubescu,
Stau pe bratiulu lumei mare
Si amaru me chinuescu.

Ochii mei sunt storsi de lacrimi,
Fati'a mi s'a stramutatu;
Sufletu- mi ranitu de patimi
Striga mórtea nencetatu.

Oh! cà-i grea dorerea care
O simtiescu in sinulu meu;
Pentru dins'a vindecare
Nicairi nu aflu eu.

Insedar privescu la sóre,
Elu si-ascunde fruntea 'n nori;
Si nu-mi dà nici consolare
Nici sperantia 'n viitoriu,

Insedar ofteditu cu gele
Catra tainicele flori;
Cà-ci adanc'a mea dorere
Me petrunde cu flori.

M'a petrunde si m'a ródo
Pan'atuncea nencetatu;
Pana candu voiu fi de sórto
Fara vina esilatu!

Ionu Tripa.

O espeditiune in desierturile Saharei.

„Le Siècle“ ni spune, dupa cele din urma notitie geografice, comunicate de doctorulu Peterman, cà o espeditiune sciintifica, dirigiata de dlu Gerhard Rohlfs, va plecá pentru a esplora, a face descoperiri in partea orientala a Saharei, séu vechiulu desiertu alu Lybiei.

Acel'a care face cheltuelele acestei espeditiuni, este vice-regele Egiptului; elu i acorda 4000 livre sterlinge, — aprópe nóue mfi galbeni.

Pentru ce desiertulu Lybiei a statu pana acum cu deseversire necunoscutu? Pentru ce arabii, berberii, tedasii si toaregii n'au potutu ei strabate cu camilele loru regiunile de ostu ale Saharei?

Pentru cà le lipsiau resursele trebuinciose.

In realitate, negociatorii mergu peste totu unde potu se strabata; dar fiindu cà sunt saraci, ei nu potu intreprinde de càtu espeditiuni unde gasescu unu avantajiu materialu cari sunt ivoriu, pene de struti, prafu de aur séu chiar sclavi.

Tóte aceste espeditiuni in Sahara nu se potu face, bine intielesu, de càtu cu camile, cà-ci aceste animale potu traf multu timpu fara sè manance si fara sè bé; candu timpulu este préalduros, póte sè tréca diece díle fara sè bé apa.

Acésta abtínere inse nu este indestulatória pentru o lunga caletoria in ardiertoriulu desiertu alu Lybiei.

In Sahara, cea mai mica distantia ce trebue a strabate fara a gasí apa, este de la siese pana la optu díle de caletoría.

Trebue dar resurse extraordinare pentru a intimpiná asemenea inconveniente.

Aceste resurse, multiumita generositáti vice-regelui de Egiptu, — s'au asiguratú ore cum.

Pe langa unu mare numeru de camile, se voru luá si alte mesure pentru a transportá apa

in nisce carutie de o forma particulara care voru cuprinde nisce butóie bine astupate.

Deposite de apa voru fi asemenea stabilite din distantia in distantia.

Espeditiunea va profitá de lunele din iérn'a viitória; déca acestu timpu nu va ajunge, va continuá in iérn'a 1874—75.

Este imposibilu de a caletorí in aceste paragini inainte de decemvre si in urm'a lui martie.

Arabii chiar, nu strabatu aceste desierturi de càtu iérn'a.

Intreprindietorii espeditiunii facu unu apelu la toti geografii din diferite tiere, anunciandu-i, cà voru primi cu placere comunicárilé si insciintiárilé loru a supra caletoriloru loru, — cari potu sè le adreseze directu la Weimar.

T.

Câte-va sentintie de Montesquieu.

Déca asiu scí ce-va, ce mi-ar fi spre folosu, dar familiei mele i-ar produce paguba, asiu lapedá-o.

Déca asiu scí ce-va, ce familiei mele i-ar face bine, dar tierii mele — reu, asiu nimicí-o.

Déca asiu scí ce-va, ce tierii mele i-ar procurá inaintare, dar omenimei stricatiune, asiu avé unu pecatu.

Domnii cei mari au placeri, ér popórele bucuría.

Nefericit'a stare a ómeniloru! Spiritulu abié incepe a fi maturu, candu corpulu deja slabesce.

Mi-placu plugarii, cà-ci ei nu sunt destulu de intielepti, spre a meditá falsu.

Lenea continua ar fi trebuitu insîrata intre chinurile infernale; dar eu vedu din contra, cà aceea s'a pusu intre fericirile paradisiene.

Meritulu mangaia tóte.

Cei ce au ocupatiuni putfne, vorbescu multu.

S A L O N U :

Suveniri de la espositiune.

I.

(O surprindere, — oboséla de plăceri, — o dicăla ispaniolă, — a cui e némțiulu, — casin'a română, — de ce nu se abonéza diuăriale române, — unu anunțiu efitnu, — doru de caletoriă.)

Siedeam singuru, adancitu in cugete, candu de odata usi'a mi-se deschise, — si intră unu amicu alu meu.

Suprinsu de acésta visita neaseptata si placuta in doliulu meu, me scolai sè-lu salutu cu amicia, inse elu — mai nainte de a-i poté io dîce unu cuventu de salutare — strigă inca din pragulu usiei :

— Éta-me-su in sfirsitu la locul doritu.

— Me bucuru.

— Oh! frate, — incepù elu, desbracandu-si paliulu de tòmna, — nu-ti poti intipui, ce bine mi-pare, că am sositu aici. Sum obositu.

— De unde vîi?

— Din Viena.

— De la espositiune?

— De acolo, — suspină elu.

— Ti-ai petrecutu bine?

— Fôrte bine, — respunse elu cu unu surisu sarcasticu. Cătu voiui traî, voiui totu pomeni caletori'a acést'a.

— Cum sè nu? Ai vediutu atâte lucruri frumóse.

— Da, da.

— Si ti-ai căstigatu esperintie multe.

— Adeca ce-i dreptu, am invetiatu multu. Si rezultatulu invetiaturilor mele e, ca alta-data sè nu mai ieu lumea in capu, ci sè remanu frumosu a casa, unde in satulu meu io sum omulu celu mai pro-copsitu.

— Cum, cum? — intrebai io cu mirare.

— Scîi ce dîce ispaniolulu...

— Ba.

— Ispaniolulu dîce... Éta, că am uitatu ce dîce ispaniolulu, cu tóte că fras'a acést'a o invetiai acuma la Viena. Ce pecatu! Dical'a ispaniolă mi-fu unic'a invetiatura remasa de la espositiunea din Viena, si éta că uitai si acést'a. E bine, dîca ce va dîce ispaniolulu, eu inca dîcu un'a, că adeca: „alu dracului e némțiulu.“

— Lucru vechiu.

— Elu te pacalesce si atunce, candu gandesci că tu l'ai insielatu.

— Dar ce-ti inspira aceste idei posomorite?

— Asculta, frate, cum am patîtu io cu espositiunea némțiului, si apoi judeca tu?!

— Povestesc, te ascultu bucuros. Dar mai antâiu ocupa locu. Fă-te comod, si aprinde o țigara!

Amiculu meu asiediandu-se pe unu scaunu incepù a-mi povestî caletori'a sa, din care io voiui face numai unu micu estrasu.

*

Intr'un'a din dîle, — incepù elu naratiunea sa, — me dusei la casina. Pentru ce me dusei la casina? Pentru ca sè me jocu de-a cartile. Scîi, frate, casin'a

noștra — ca mai tóte casinele romanesci — e unu locu fôrte potrivitu spre a se poté jocă de a cartile, că-ci purure gasesci compania.

Inse ce minune! De asta-data nu gasii compania de preférence.

Ce sè facu de uritu? M'apucu sè cetescu diuăriale, firesce — cele unguresci, că-ci in casin'a noastră romanésca nu este nici unu diuaru romanescu. Ast'a inse nu e vin'a noastră; banii ce i-amu avutu, i-amn datu pe diuarie unguresci si nemtiesci, ér redactorii diuarielor romane nu vreu sè ni deie fói'a — gratis.

Asié dara m'am apucatu sè cetescu, macaru că nu e datin'a mea sè cetescu. In privinti'a ast'a nici odata nu facu de rusîne pe fratii mei romani. Dar fiindu că articolii de fondu nu-mi placu, incepui indata la „varietăti.“

Abié cetii câte-va sîre, candu dedi de o notitia, care me indrumă la pagin'a a patri'a, intre a-nunciuri.

Intorsei fói'a, si acolo gasii urmatoriulu a-nunciu:

Ne mai pomenitu!

Opriti-ve ómeni si cetiti aceste!

Considerandu dorinti'a generala care pentru noi e porunca, ascultandu opiniunea publica ce este legea noastră, si vediendu vocea poporului care e vocea lui Dumnezeu: subscrișulu s'a otaritu a arangia

unu trenu estra pentru

espositiunea din Viena.

care, considerandu minunile ce se potu vedé acolo, considerandu frumusetiele si esperintiele cari se potu contemplă si face, considerandu pretiulu bagatelu intru adeveru se pôte numi

gratis,

ca-ci din Zgriburesci pana la Viena si napoi fia-care caletoriu are se platésca numai 32 fl.

Subscrișulu se va ingrigi in Viena de cvartire fôrte ieftine, de vîptu bunu si lesne, de bilete pe pretiulu jumetate la tóte teatrele si cafenelele, de carutie pentru espositiune, asié incātu caletorii nu voru fi siliti a spesî mai

nimica.

Dupa cetirea acestui anunțiu, de odata se aprinse in mine foculu dorintiei de a caletori si io la espositiunea din Viena.

Cum sè nu, candu poti caletori mai „gratis“, mai pe „nimica“? De alta-data platesci de la noi pana la Viena si napoi celu pucinu 80 fl., ér acuma sè platesce numai 32 fl. Cine n'ar dori sè calotóresca asié lesne la Viena?

Anunțiuulu plinu de ieftinetate alu némțiului m'a

farmecatu pe mine, si la momentu eram decisu a luá lumea 'n capu spre Viena.

Numai decátu me dusei a casa si me gatai de drumu, plinu de fericire, cà voiu poté sè caletorescu si sè vedu asié dicéndu gratis atâte frumusetie si obiecte admirabile.

Josefu Vulcanu

CE E NOU?

*** (Ca sè ne cunóscemu,) cine si câti sunt aceia, cari contribuescu la sustienerea acestei foie, amu decisu a publicá la finea anului numele toturoru prenumerantiloru nostri, insé numai ale acelora, cari au si platiu pretiulu abonamentului. Rogámu dara pe toti restantierii nostri a-si refuí socotél'a, ca astu-felu sè potemu completá list'a ce voimu a o publicá.

*** (Unu animalu curiosu.) Pe candu vaporulu „Nevada“, care mergea de la Australia la San-Francisco, se aflá la 80 miluri departe de un'a din insulele Mirconesiei, la 6 óre diminéti'a, unu curiosu animalu de colóre inchisa se vedíu acatiatu pe celu mai naltu virfu alu catartului dinainte. Deosebitulu aspectu alu acestei creature interesá atátu de multu pe ajutantele Burns, in câtu oferí unui matelotu o gratificare déca va isbutí sè puie man'a pe dinsulu. Cu man'a involuita intr'o stofa grósa, omulu se sul pe catartu, si dup'o scurta lupta, in care fu muscatu cu crudíme la mana, isbutí sè prindia animalulu. Lu-aduse dar pe podu, si esaminandu-se d'aprópe se constatá, cà erá unu bunu animalu din tribulu vampiriloru. Acestu animalu sémenea fórté multu cu pterodactilulu din etátile antidiuviane. Mai antáiu crede cine-va, cà vede unu mare liliacu, inse observa cà la capu se deosebesce. Capulu animalulu acest'a e intocmai ca alu canelui negru de pamentu cararatu cu coloru ca foculu; dintii-i sunt mai lungi de câtu trei degete si animalulu se serve mereu cu dinsii ca sè impedece ori-ce atacu. Candu sbóra, aripele-i de la o extremitate pana la alta au o pelitia de 5 ori mai mare de câtu corpulu seu. Negru inchisu si cu totu corpulu acoperitu c'unu desu peru, e d'o ferocitate estraordinara si totu-de-una gat'a de atacu. Nu se scie inca déca acestu animalu e in adeveru unu vampíru, adormindu-si victimelu cu adiáriere aripeloru si apoi sugéndu-le sangele, cà-ci nu l'a esaminatu inca nici unu invetiatu. Trebuie inse sè marturisimu, cà aspectu-i e de natura a justificá acésta ipotesa. D'altmintrea mic'a insula micronesiana a avutu totu-de-una renumirea de cea mai ingrozitória la originarii din tinuturile vecine cari, candu vorbescu de dins'a, spunu povesti de vrajitorii si de farmece despre vâile sale c'o atmosfera care invenineza fiintiele umane.

*** (O lupta in aeru.) O multíme de persóne erau adunate la 20 dupa prandiu, langa o casa din bulevardulu Rochechouare. Tóta lumea, cu nasu in susu, priviá cu spaima la doi zugravi de case cari, lucrandu susu pe o schela la etagiulu alu 3-lea, incepuse sè se pumnuiésca cu cea mai mare furia. Nebagandu in séma pericolulu la care se espuneau, zugravii si-intoiau turbarea. De odata se apucara de mijlocu si incepura a se luptá la trênta. Unii din indiviidii privitori, temendu-se de rezultatulu unei asemenea lupte, se suira

repede cu scopu de a-i despartí. Dar inainte de a ajunge pana la dinsii, cei doi luptatori, perdusera cumpetulu si se rostogoliau in spaci. Unu strigatu de gróza esí d'odata din tóte pepturile multímei; femeile si-astupara ochii, si unele din ele lesinara de emotiune. Cu tóte aceste lupt'a celoru doi zugravi nu avú consecintiele teribile ce credea fia-cine cà va resultá din acésta. Intélnindu in caderea 'oru, inainte d'a atinge de pamentu o panditura intinsa la usi'a pravaliei de josu, trecura prin ea si gratia resistintiei pandiei care a imputínatu repediciunea caderii loru, ei scapara eftinu cu nisce mici jupuituri la capu si la picióre. Multímea, care s'acceptá sè aile pe locu dóue cadavre sfaramate, remase in cea mai mare mirare vediendu pe luptatorii aerieni scolandu-se si cerendu sè le aduca ce-va de beutu. Dar in acela-si timpu, candu se grabiá tóta lumea sè li dea ajutorele cuvenite, zugravii vediendu tocmai acum prin ce pericolu trecusera, de spaima cadiura la pamentu fara cunoscentia; unulu dedea sange pe nasu si pe urechi. I transportara indata la unu spicieru care constatá cà, din fericire, nici unu organu vitalu nu fusese lovit si adause cà peste dóue-trei díle ei o sè póta rencepe sè lucreze.

*** (Madridulu este sub impresiunea cruda a unei oribile catastrofe,) care a aruncatu doliulu intr'unu mare numeru de familie din cele mai distinse din orasiu. Joi, la 3 óre diminéti'a trenulu espresu ce veniá din Francia, aducédu 800 persóne, cari se intorceau de la Biaritz, a derailatu, la 2 chilometre aprópe de podulu Viana. Forti'a de impulsione erá asié de mare, din nenorocire, in câtu trenulu a ajunsu pana la malarile Ebrului, in care s'a napustitu machin'a, tragédu cu sine cele dóue prime vagóne, peste cari au venitu gramada mai tóte celelalte. Cinci amploiati ai liniei si 17 caletori, din cari unii conduceau machin'a si altii aveau locurile in cele dóue vagóne d'antáiu, au remasu morti la momentu. Dupa cum e lesne de intielesu, se crede cà numerulu victimeloru e mai mare, dar autoritatea l'ascunde ca sè nu inspaimente pré multu poporatiunea. Printre morti si raniti, sunt multe persóne, cari facu parte din cea mai distinsa societate madridena. Ratiuni lesne de intielesu dar impede-ca pres'a ca sè nu publice numele persóneloru mórté in acésta cruda catastrofa. Eri se scoteau inca cadavrele din vagóne. Gar'a de la nordu represintá unu spectaculu fórté sfasítoru la sosirea ranitiloru si a celoru ce mai scapasera sdraveni. Acestu sinistru este atribuitu imprudintiei a doi mecanicieni. Pentru a sosi cu mai multa iutiéla, au pusu o machina in capulu si alta in cód'a trenului. Se vede, cà mecanicianulu din cód'a trenului, dandu mai multa vapóre de câtu celu din capu, produse astu-felu derailarea, care incepú in capulu trenului si se propaga cu iutiéla pe totu lungulu railului. Tóta corespundinti'a ce portá trenulu s'a perdatu.

*** (Unu comerciante) se sul intr'unu trenu de mare vitosa la gara de la B. Fiindu singuru intr'unu compartimentu de clas'a antáia, si ostenitu de cursele ce facuse in diu'a aceea, onorabilele comerciante se intinse intr'unu fotoliu si adormí. Dup'unu timpu a carui durata n'o potú aprecíá, elu se tredí si vedíu, cà trenulu erá opritu. Incepuse a inoptá si caletoriulu nostru gasi cu cale d'a se întórce pe cealalta parte. Elu dormí astu-felu unu alu doile somnu, dupa care se tredí din nou. Trenulu erá inca odata opritu. Drace! si-díse negociantele, — se vede cà drumulu acest'a

este numai statiuini. Apoi se îngeli din nou în manteu'a sa, fiindu că venise nóptea, si frigulu începuse a se simti, si nu întârziã d'a cadé într'unu somnu greu. Diminéti'a, unu palidu sóre de tótna tredi cu radiele sale pe somnorosu. Dupa ce se mai întinse si se tradi bine, observã cu mirare, cà si asta data trenulu nu mergea. Curiosu d'a ũci deca mai are multu pana la terminulu caletoriei sale, si vedindu, cà trenulu nu pléca, elu scóse capulu pe feréstra, si întrebã p'unu omu de servitiu ce trecea pe acolo. Acesta-i spuse, cà vagonulu seu este singuru pe raile (sîne) în mijloculu statiunii B. Éca ce se întâmplase: Ajungéndu trenulu la B., siefulu de gara ordonase, vedendu numerulu restrinsu alu caletoriloru, ca sê lase unu vagonu de clasa antãia, si astu-felu vagonulu în care erã singuru comerciantele nostru fu despartitu de celelalte si lasedu pe un'a din railele garei.

Flamur'a lui Hymen.

♣ (*Dlu Iosifu Maximu,*) profesoru la gimnasiulu romanu din Brasiovu, a pasitu la cununã cu domniótor'a Elena Cloaje din Boiti'a de langa Sibiu.

♣ (*Dlu Avramu Brebanu,*) teologu abs. din dieces'a Gherlei, s'e cununatu dilele trecute cu domniótor'a Rosa Demeteru, fiic'a repausatului parocu din Camerdiana, în Satumare.

Biserica si scóla.

‡ (*Episcop'ã din Gherla se va mutã la Baia-mare.*) În partile ungurene ale episcopiei de Gherla de multu timpu se agita cestiunea, ca resiedinti'a episcopiei de Gherla sê se transmute la Baia-mare. În urmarea acestora ministeriulu de cultu a pofitu pe episcopulu din Gherla a conchiamã unu consistoriu plenariu, spre a desbata cestiunea deca Gherla e locu aptu pentru asiedierea definitivã a episcopiei? si deca nu ar fi cu scopu a transpune episcop'ã la Baia-mare? Consistoriulu a decisu stramutarea resiedintiei la Baia-mare.

‡ (*Dlu Iosifu Goldisiu,*) asesoru la consistoriulu din Aradu, fu numitu profesoru de limb'a si literatur'a romana la gimnasiulu de statu din Aradu.

Societati si institute.

‡ (*Societatea de lectura a junimeii rom. din Basiu*) s'a constituitu la 26 octomvre, alegéndu-se — sub conducerea dlui profesoru Stefanu Gulesiu — oficiali ai Societãtii urmatorii studenti: notariu alu siedintieloru A. Todea, notariu alu corespundintieloru I. Lemacu, bibliotecariu Pacala, cassariu V. Némtiu, collectoru de foi I. Duma.

‡ (*Societatea Inocentiu Micu-Clainiana*) a teologiloru din Blasiu se constituã la 10 noemvre alegéndu-si presiedinte pe Teodoru Domsia, notariu alu corespundintieloru pe Iosifu Barbu, cassariu pe Ioanu Fratila, bibliotecariu pe Aritonu Nicola, notariu alu siedintieloru pe Basiulu Podóba.

Literatura.

* (*„Predicatorulu“*) asemene compusu de archimandritulu Inocentiu Moisiu, fostu directoru alu seminarului din Husi, ér acuma profesoru la semina-

riuulu din Romanu, a esitu de sub presa inca din anulu trecut. Acésta carte contine 80 predice bisericesci, pentru tóte duminécele si serbatorile anuale, si alte câte-va ocazioni. Pretiulu unui esemplariu 5 lei. A se adresã la dlu Vasile Moisiu în Husi. Tragemu atentiunea preotímiei nóstre a supra acestui opu.

* (*„Doliulu tierii“*) la mórtea lui Cuza-Voda. Asié se numesce unu opu, care se afla de vendiare în tóte librariile din Roman'ã. Cartea contine: biografi'a lui Cuza de la nascere si pana la momentu, ceremon'ã înmormentãrii, tóte reflexiunile organeloru de publicitate din Roman'ã, lacrimile poetiloru din tíera, 5 discursuri tienute la înmormentare. Pretiulu 2 lei si 50 bani.

* (*Documente istorice pré interesante*) a gasitu dlu Esarcu în archivele senatului de Venetia, inca de prin anii 1581. Aceste arunca nóue radie de lumina a supra independintiei si autonomiei ce a avutu de demultu Moldova. Unulu din documente este privitoriu la primirea ce s'a facutu în Venetia la 12 marte 1581 principelui Petru Cercelu, ce aducea dogelul Venetiei scrisori din partea lui Enricu III regele Frãnciei si a mumei sale Maria de Medicis, în cari augustele persóne calificau pe Petru Cercelu ca pe unu egal alu loru, numíndu-lu: „scumpulu nostru veru si bunu amic.“ Ér unu altu documentu se repórta la epoc'a lui Stefanu celu Mare; eróulu concepuse ide'a unei cruciate contra turciloru, invitandu si pe Venet'ã a se insoti. Documentulu tocmai relatéza desbaterile senatului Venetiei a supra mentionatei cestiuni, si la fia-care pasu nu este verb'a decãtu de „ambasadorulu lui Stefanu celu Mare“, faptu ce probéza odata mai multu autonomi'a si marele prestigiu politicu ce avea Moldova în concertulu suveraniloru Europei.

* (*„Column'a lui Traiann“*) nr. 11, de pe luna septemvre, contine: Fragmente de statistica politica, de Gr. Bengescu; invetiamentulu medicalu în Germania, de dr. Vladescu; monastirile Stãnescii si Arhangelulu, de A. Odobescu; principiile strategiei moderne, de colonelulu Slanicénu; paleontologi'a vestimentului, armei si locuintiei în Romania, de B. Hasdeu; cum se scrie la noi istori'a; de Gr. G. Tocilescu. — Stampe: Charta esplicativa a resbelului austro-prusianu din 1866; unu vasu fenicianu din epoc'a lui Salomonu, gasitu în Dacia.

* (*„Carbonariu“*) piesa în 3 acte de C. D. Aricescu, a esitu de sub tipariu la Bucuresci. Pretiulu 1 leu si 50 bani.

* (*„Moral'a crestina“*) opulu archimandritului Inocentiu Moisiu, a esitu a dóu'a óra de sub presa la Husi. Acestu manualu e introdusu mai în tóte gimnasiile si seminariele de peste Carpati. Pretiulu 1 leu 50 bani.

* (*Dlu G. Burghel*) în Dorohiu a pusu sub tipariu acésta opera: „Cursu de geografia generala a globului“ cuprindiendu descriptiunea generala fisica si politica a celoru cinci continente, descriptiunea fisica si politica a fia-carei tieri, posesiunile, caiele ferate, felurile de guvernamentu cu note istorice, constitutiunile acestoru tieri, religiunile si limbele diverseloru popóre, moravurile locuitoriloru, instructiunea si în fine totu ce se atinge de studiulu geografiei, dimpreuna si cu geografia Romaniei. Oper'a intréga va contiené 45 séu 50 cóle în 8º, care pentru Dd. subscriptori se da cu 14 fr.

* (*Calindariu umoristicu.*) Va esî în lun'a sep-

temvre de sub tipariu, formatu 8°, in mai multu de 10 cõle imprimate si cu 22 caricature: „Calendarulu Ghimpelui“ pe anulu 1874 continuare a calindareloru lui Nichipercea, publicate pana in 1866. Afara de cele necesarie unui calindaru umoristicu, va cuprinde o bogata colectiune din cele mai frumoase si mai gingasie poesii, in cea mai mare parte inedite, anecdote, articule, scene sociale, etc. etc. insotite de explicatiunea gravureloru in versuri si de parodiarea multora din cantecele ce se intoneza in tiara. Totulu scrisu de 12 colaboratori.

* (*Spicuire in istoria bisericeasca a Romaniloru.*) — respunsu la contra-critic'a dlui N. Popea, de Ioane M. Moldovanu, Blasiu 1873. — Este o brosiura de 82 pagine, formatu in octavu mare, cu litere garmondu, de unu cuprinsu — pentru fia-care Romanu — interesantu si instructivu; pretiulu este 40 cr. Dupa o repede privire a cuprinsului, potemu dice ca — „Spicuirea“ nu este o diatriba polemica, produsa de atitieri personale seu de ure confesionale, ci ea ni se infacisedia mai multu ca unu studiu istoricu seriosu, prin care se restorna unele prejudentia si se cauta a se indrepta unele rateciri de pana aci. („Alb.“)

* (*Pentru economi.*) A esitu de sub presa si se afla de vendiare la librariile din Bucuresci a dou'a editiune a cartiloru „Notiuni de Orticultura“ seu gradinaria practica si „Cultivatorulu“ seu agricultur'a practica de P. Alesandrescu, profesore la seminariu, ambele aceste carti de multa utilitate pentru toti cati se ocupa cu agricultur'a si cati iubescu gradinari'a.

T e a t r u .

✕ (*O scena teatrala neaudita.*) Acum de curendu se intempla in presenti'a a sute de persoane o scena, ce nu mai are semenu pe teatrulu orasiului „Los Angeles“ in California (America.) Se represent'a unu baletu, si tocmai in momentul candu intregulu corpu de baletu danti'a pe scena, se aud'i afara unu tunetu ce anuncia ca pe de a supra orasiului trece o furtuna violenta. Un'a din cele mai frumoase baletiste dans'a tocmai si de odata o detunatura grozava facu se se sguoie cas'a, incatu intr'ega scen'a si spaciulu, unde erau spectatori, pareau se fia cuprinsi de unu focu electricu albastru alb'u si in acestu momentu unu fulgeru sdrobi in pamentu pe baletista, tocmai candu esecuta o piroueta. Ea siedeaa intinsa la pamentu fara a da vre unu semnu de vietia. Confusiunea deveni grozava. La inceputu domnia o mare linisce, apoi erumpse unu strigatu desperatu a sute de persoane. „Linisce! — Stati pe locu! — Fulgerulu n'a incendiatu!“ — Lesine in tote partile. Si candu se aud'i era-si tunetulu, candu era-si — pareaa se a departa. Mirosoulu de pucioasa implia zidirea. — Si din restulu corpului de baletu lesinara mai multi incatu fura transportati de catra tovarasietele loru pe la garderobe. In fine aparu pe scena unu medicu si baletist'a trasnita fu indepartata, dara auditorulu remase pe locu pentru a afla deca nu mai este vr'unu chipu de scapare. Dupa unu quartu de ora mediculu declara publiculu, dupa ce mai antaiu a intrebuintiatu mai multe medicamente, ca inim'a fetei bate inca. Unu quartu de ora apoi era-si se facu cunoscutu de pe scena, ca fet'a si-a venitu era-si in simtire. Mfi de urari resunau atunci, si de indata se facura prin parteru, loge si in tote galeriele colecte pentru baletiste, incatu in timpu de diece minute s'a-

dunara 1200 dolari (6000 franci). A doua di preotii predicara in tote bisericele, ca acest'a ar fi fostu o pedepsa, trimesa din ceru ca-cu baletulu nu este alta, decatu o inventiune a Satanului. Dara pe afisiurilo teatrale fu anunctiatu totu acela-si baletu dara cu audausulu: „Ca s'a pusu pe acoperementulu teatrului siese paratonere.“

P i c t u r a .

⊙ (*Unu pictoru romanu la Roma.*) Pictorulu nostru academicu, dl Nicolau Popescu, de nascere din Banatu, carele inse cu ajutorulu dloru Mocionesci a studiatu la Roma, spre marea intristare a nostra si-a parasitu patri'a si s'a mutat definitivu la Roma, si astu-felu miculu numeru alu pictoriloru nostri compatrioti s'a mai imputinat. Inregistramu inse cu orecicare mangaiare, ca de si dsa ni-a parasitu, totu-si e decisu a petrece ver'a in patri'a sa pentru osecutarea icõneloru nemiscatorie din biserice, — er piesele mobile, firesee cele mai fine, le va duce si le va esecuta la Roma, unde artea picturei si modelele de capuri de opera se afla represintate ca nicairi aiurea in lume. Locuint'a dsale in Roma e in: Vicolo dei spagnoli 29.

T r i b u n a l e .

⊘ (*Dlu Pavelu Rotariu.*) fostu referinte la scaunulu orfanalu din Timisiõra, imbratiasandu carier'a avocatfala, si-a deschisu cancelari'a in Timisiõra, in cas'a dlui protopopu Meletiu Dregheciu.

⊘ (*Dlu Ioanu Lengeru.*) fostu profesoru la gimnasiulu romanu din Brasiovu, a facutu in lun'a trecuta in Tergulu-Muresiului censur'a avocatfala.

⊘ (*Unu furu modernu.*) Unui bietu omu din unu satu i se fur'a unu calu cu siea si fr'eu. Pagubasiulu merse intrebandu in tote partile pana ce dede de unu omu bunu, care i spuse ca l'ar pot'e ajuta se-si gasesca calulu, ca-ci cunosce mai multi flecai, cari potu se scia ce e cu calulu acela. Pagubasiulu cinstesce pe acelu omu indatoritoru si, prin mijlocirea lui, se intelnescu cu unulu din flecai, care furase calulu. Acest'a nu se feresce de locu a declara pagubasiulu, ca-i pare reu, dar calulu acel'a l'a vendutu; er deca se voru impac'a, i va aduce altulu. Bietulu pagubasiu, vediendu, ca are a face cu omeni atatu de blandi, le mai da ceva si furulu i promite ca-i va „face treba“. Ar crede cine-va, ca despartindu-se, omulu nostru a remasu pagubasiu, ba inca smulsu din nou de cate-va parale. Nu e inse astu-felu. Furulu a fostu cinstitu. Deca a intardiatu ceva in implinirea promisiunei date, este ca nu gasia altu calu. In diu'a de St. Vasile, ca unu daru de anulu nou, se trezesce pagubasiulu cu unu calu in ograda, mai bunu de catu alu seu, cu sieu'a si fr'elu de la calulu seu, si mai multu inca, cu unu biletu de proprietatea calului. Calulu se intielege era de furatu, si biletulu falsu. Bietulu pagubasiu, la care in urma se gasi acelu calu mai intr'a si in procesu din care scapa numai cu mare anevoie.

⊘ (*O buna ocaziune.*) O casa de bijuteria din Londra promite, intr'unu anunctiu in „Times“, o recompensa de 12,500 franci ori cui va descoperi pe furii onoru bijuterii in valõre de 250,000 franci. Se pare, ca acestu furtu a fostu comisu pe la jumetatea lui iuniu, in circumstantie forte misteriose. Siahulu Per-

siei a cerutu la unu bijutieru din „Bond Street“ de a-i tramite probe pentru a alege ceea ce-i trebuia. I fu tramise mai multe pachete, mici in formatu, dar preciose. Unulu din ele, care continea patru cruci, unu colieru, brosi, cercei si inele, toate ornate cu diamante, rubinuri si smarande, in valoare mai bine de 250,000 franci, a disparutu nu se scie cum. La 18 juniu cas'a de bijuteria avea inca acelu pachetu; la 1 juliu inse, elu nu mai esistea; acesta este totu ceea ce se cunoste pana acum. Mai dilele trecute politia a gasitu intr'unu riu despre munte aurulu bijuterieloru, dar petrele lipsiau.

Suvenirea mortiloru.

† (*Matilda Pascaly*,) renumita noastra artista teatrala, care in doue ronduri delectase si publiculu de dincocce de Carpati, a repausatu la 10 l. tr. in Bucuresci. Prin mortea dinsei scen'a romana a perdutu unu talentu pretiosu, de cari pucine avemu. In eternu amintirea ei!

† (*Georgiu Bardosi*,) jude ordinariu la tabl'a reg. judiciaria din Tergulu-Muresiului, a repausatu in 13 noemvre in etate de 56 ani.

† (*Ludovica Hossu*,) fic'a cea mai mare a dlui Iosifu Hossu, primu consiliariu la curtea de compturi, inceta din vietia la 20 noemvre, in etate de 16 ani.

Economia.

Iernele caldurese. Iern'a 1872—73, ocupa unu locu insemnatu in lista ierneloru caldurese designate in istoria meteorologiei. Din toate regiunile se anuntia o temperatura blanda prin urmare se indicamu cateva curiositati ale acestei temperature extraordinarie. In diu'a Craciunului s'au veditu Cocosarci (barza) la Bruhsal. La Constantie intr'o gradina privata s'au aflatu in dilele ultime a lunei decemvre si la 1 ianuariu, stilu nou, capatini de verza crescute in libertate. Ridichele lunare nu-su o raritate; de asemenea si flori de campu culesu. In multe gradini se vedu rose inflorite, carora nu le lipsescu nici fluturii. In Saxonia (Obwalden) in diu'a Craciunului sborau albinele, er de pe campu s'au culesu rose inflorite si alte flori precum si erburi aromatice formandu-se din ele buchete. La Uetliberg langa Zurich s'au gasitu lacrimiore inflorite, si cari s'au vendutu in folosulu institutului Pestalozzi cu 24 franci 40 centime. In unele regiuni ale Franciei se aflau arborii completu ornati cu frundie, er in gradine impodobite cu flori ici cole s'au gasitu frage copte si sparanga, care s'a vendutu in pietie. Anulu 1872—1873 cu tota raritatea fenomeneloru nu sta isolatu; anulu 1289 n'a avutu ierna, in an. 1421 ciresiele copte in aprile er strugurii in luna lui maiu. Iern'a din anulu 1538 a fostu atatu de caldurese, in catu in luna ianuarie se aflau gradinele si campiele ornate in abundantia cu verdetia si flori. Totu asié de caldurese au fostu si iernele aniloru 1607, 1609, 1613 si 1617; in anulu 1659 si 1692 nu s'au arsu de locu lemne de focu. Intre iernele cele mai aproape caldurese sunt cele din 1781, 1807 si 1822, si cari se vedu insemnate ca fenomene meteorologice. Fiindu ca esista o credintia generala, ca iern'a trebuie se fia rece si aspra

pentru ca anulu ce vine se fia unu anu bunu, amintim lectoriloru nostri, ca iern'a anului 1833—1834 a fostu forte asemenata acestei din anulu curentu; si cu toate aceste anulu 1834 a fostu unulu din cei mai roditori din secolulu presentu. Vinulu acelu anu a intreputu in calitate toate celelalte culesuri de vie anteriore, si in catu privesce cantitatea, ea a fostu atatu de insemnata, in catu si asta-di se afla vinuri din 1834. Si secar'a si graulu a fostu in abundantia; calitatea escelenta a nutretielului din erburi pentru vite a facutu ca in curendu se dispara cantitatea destulu de mare, si atunci s'au gasitu persoane, cari au profetitu si au sustienutu, ca semenaturele de ierna au resaritu de timpuriu si ca voru avea multu a suferi din caus'a ometului si a geruriloru. Cu toate aceste crescerea timpuria a semenatureloru nu a fostu unu semnu rau, si secerisiulu a potutu ave locu cu o luna inainte, de cum s'au petrecutu in anii precedenti.

Deslegarea ghiciturei din nr. 31:

Intocmai cum florea de viscole rele
Se rupe si cade suflata de ventu:
Asie in sborulu dulce alu dileloru mele
Atinsu de sorte caduii in momentu.

Si aci solitaru si fara de nume
Eternulu inchidiendu-mi surisulu voiosu,
Eu lasu fara de vreme si vietia si lume,
Fiu, sora, muma si tata doiosu.

Si de azi nainte aici adormitu,
Departu de visulu de auru alu meu,
Lasu lunei adio... si sboru fericitu,
Me ducu spre locasiulu parintelui meu.

R. Ioanu Manole.

Deslegare buna primiramu de la dna Aurelia Hossu.

Post'a Redactinnii.

Redactorulu acestei foie roga pe toti colaboratorii si corespondintii sei a-i tramite epistolele: Nagy-Léta, per Nagy Várad.

Bistritia. La epistola-ti din urma vei primi acusi raspunsulu doritu. Scusa-ne pentru intardiare!

Dlu A. P. Ti multiamimu pentru binevoitoiulu concursu. Cu catu vomu fi partiniti mai caldurese, cu atat'a vomu poté corespunde mai usioru dorintieloru dtale si ale publicului romanu.

Versurile: Eu si ea — Nina, — Dorulu meu, — Te-am iubit, — Fluerasiulu meu, — nu se potu publicá.

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13

Esemplare complete mai avemu din inceputulu anului trecut.